ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๙ ประเทศสหรัฐอเมริกา

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. อักขระที่ใช้ในบาลีภาษานั้น มี.....ตัว คือ.....ฯ

ข. พยัญชนะที่ ๑ ที่ ๒ ในวรรคทั้ง ๕ คือ.....และ..... ๑๑ ตัวนี้เป็นอโฆสะ ฯ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. อคฺคิ + อาคารํ สนธิเป็น .....ฯ

ข. อภินนฺทุ๎ + อิติ สนธิเป็น .....ฯ

ค. กึสูธ ตัดบทเป็น .....ฯ

ฆ. อิจฺเจวํ ตัดบทเป็น .....ฯ

ง. ในสระสนธิ วิกาโร มี ๒ คือ .....ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามนาม แบ่งเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ข. คำพูดในบาลีภาษา จัดเป็นวจนะไว้เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ค. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่าสังขยา ฯ

ฆ. **อญฺญ ตุมฺห** จัดเป็นสัพพนามชนิดไหน ฯ

ง. พหิทฺธา, อิว แปลว่าอย่างไร ฯ เป็นนิบาตบอกอะไร ฯ

๔. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. วิภัตติหมวดกาลาติปัตติ บอกกาลอะไร ฯ แปลว่าอย่างไร ฯ

ข. ปัจจัยในกัตตุวาจก ฯ มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

๕. กิริยากิตก์ คือ **รุพฺโห, กรณียํ** แปลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากอะไร ฯ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยมาด้วย

ก. วิชานาติ สีเลนาติ วิญฺญู ฯ

ข. คจฺฉนฺติ เอตฺถาติ คติ ฯ

ค. กาตพฺพนฺติ การิยํ ฯ

๖. อะไร ชื่อว่าตัปปุริสสมาส ฯ ตัปปุริสสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ **พนฺธนมุตฺโต, จตุทฺทิสํ** เป็นสมาสอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดู ฯ

๗. ในสมุหตัทธิต และอัพยยตัทธิต มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ **กายิกํ** ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหน จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดูด้วย ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. อักขระที่ใช้ในบาลีภาษานั้น มี ๔๑ ตัว คือ อ อา อิ อี อุ อู เอ โอ ๘ ตัวนี้ ชื่อสระ, ก ข ค ฆ ง, จ ฉ ช ฌ ญ, ฏ ฐ ฑ ฒ ณ, ต ถ ท ธ น, ป ผ พ ภ ม, ย ร ล ว ส ห ฬ อำ ๓๓ ตัวนี้ ชื่อพยัญชนะ

ข. พยัญชนะที่ ๑ ที่ ๒ ในวรรคทั้ง ๕ คือ ก ข, จ ฉ, ฏ ฐ, ต ถ, ป ผ, และ ส ๑๑ ตัวนี้ เป็นอโฆสะ ฯ

๒. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. **อคฺคิ + อาคารำ**	สนธิเป็น	**อคฺยาคารำ** ฯ
ข. **อภินนฺทุำ + อิติ**	สนธิเป็น	**อภินนฺทุนฺติ** ฯ
ค. **กึสูธ**	ตัดบทเป็น	**กึสุ - อิธ** ฯ
ฆ. **อิจฺเจวำ**	ตัดบทเป็น	**อิติ - เอวำ** ฯ

ง. ในสระสนธิ วิกาโร มี ๒ คือ วิการในเบื้องต้น ๑ วิการในเบื้องปลาย ๑ ฯ

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามนาม แบ่งเป็น ๒ คือ สาธารณนาม ๑ อสาธารณนาม ๑ ฯ

ข. คำพูดในบาลีภาษา จัดเป็นวจนะ ๒ คือ **เอกวจนำ** คำพูดสำหรับออกชื่อของสิ่งเดียว ๑ **พหุวจนำ** คำพูดสำหรับออกชื่อของมากกว่าสิ่งเดียว คือตั้งแต่ ๒ สิ่งขึ้นไป ๑ ฯ

ค. ศัพท์ที่เป็นเครื่องกำหนดนับนามนาม ชื่อว่าสังขยา ฯ

ฆ. **อญฺญ** เป็นอนิยม วิเสสนสัพพนาม, **ตุมฺห** เป็นปุริสสัพพนาม ฯ

ง. **พหิทฺธา** แปลว่า ภายนอก เป็นนิบาตบอกที่ ฯ **อิว** แปลว่า เพียงดัง เป็นนิบาตบอก อุปมาอุปไมย ฯ

๔. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. วิภัตติหมวดกาลาติปัตติ บอกอนาคตกาลแห่งอดีต แปลว่า จัก-แล้ว, ถ้ามี **อ** อยู่หน้า แปลว่า จักได้-แล้ว ฯ

ข. ปัจจัยในกัตตุวาจก มี ๑๐ ตัว คือ อ, เอ, ย, ณุ, ณา, นา, ณุหา, โอ, เณ, ณย ฯ

๕. กิริยากิตก์ คือ **รุพฺโห** แปลว่า งอกแล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก **รุหฺ** ธาตุ ในความงอก, **ต** ปัจจัย ธาตุมี **หฺ** เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง **ต** เป็น **พฺห** แล้วลบที่สุดธาตุ, ลง **สิ** ปฐมาวิภัตติ สำเร็จรูปเป็น **รุพฺโห** ฯ **กรณีย** แปลว่า อันเขาพึงทำ ฯ สำเร็จรูปมาจาก **กรฺ** ธาตุ ในความทำ, อนีย ปัจจัย เอา **น** เป็น **ณ**, ลง **สิ** ปฐมาวิภัตติ สำเร็จรูปเป็น **กรณีย** ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัย มาดังนี้

ก. (ผู้ใด) ย่อมรู้วิเศษ โดยปกติ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่าผู้รู้วิเศษโดยปกติ ฯ เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ลงในอรรถแห่งตัสสีละ รู ปัจจัย ฯ

ข. (ชน ท.) ย่อมไป ในภูมินั่น เหตุนั้น (ภูมินั่น) ชื่อว่าเป็นที่ไป (แห่งชน ท.) ฯ เป็นกัตตุรูป อธิกรณสาธนะ ติ ปัจจัย ฯ

ค. (กรรมใด) อันเขาพึงทำ เหตุนั้น (กรรมนั้น) ชื่อว่าอันเขาพึงทำ ฯ เป็นกัมมรูป กัมมสาธนะ ณย ปัจจัย ฯ

๖. นามศัพท์มี **อำ** วิภัตติเป็นต้นในที่สุดท่านย่อเข้าด้วยบทเบื้องปลาย ชื่อว่า ตัปปุริสสมาส ฯ ตัปปุริสสมาสนั้น มี ๖ อย่าง คือ ทุติยาตปฺปุริโส, ตติยาตปฺปุริโส, จตุตฺถีตปฺปุริโส, ปญฺจมีตปฺปุริโส, ฉฏฺฐีตปฺปุริโส, สตฺตมีตปฺปุริโส ฯ

พนฺธนมุตฺโต เป็นปัญจมีตัปปุริสสมาส ฯ วิเคราะห์ว่า **พนฺธนา มุตฺโต** = พนฺธนมุตฺโต ฯ

จตุทฺทิสำ เป็นสมาหาร ทิคุสมาส ฯ วิเคราะห์ว่า **จตสฺโส ทิสา = จตุทฺทิสำ** ฯ

๗. ในสมุหตัทธิต มีปัจจัย ๓ ตัว คือ **กณฺ, ณ, ตา** ฯ ในอัพยยตัทธิต มีปัจจัย ๒ ตัว คือ **ถา, ถํ** ฯ

กายิกํ ลง **ณิก** ปัจจัย ในตรตยาทิตัทธิต ฯ วิเคราะห์ว่า **กาเย วตฺตตีติ = กายิกํ** หรือ **กาเยน กตํ กมฺมํ = กายิกํ** ฯ
